

el Pou de la gallina

www.elpou.cat

Revista manresana
d'informació
i opinió

Març 2011 - Núm. 263 - 4 €

La Manresa del formigó, a debat

L'entrevista a Àngels Mas, regidora d'Urbanisme

Els experts rebaten l'estigma de la Manresa del formigó

El debat sobre les intervencions urbanístiques, especialment a la plaça de la Reforma i al parc del Pintor Vila Closes, a la plaça de Catalunya, ha estat molt intens en els darrers mesos. Les queixes veïnals han apuntat directament sobre la regidora d'Urbanisme, però la majoria de professionals del camp de l'arquitectura defensen, en línies generals, el resultat de les polèmiques intervencions en la trama urbana manresana.

CARLES CLARET
NÚRIA CLOSAS
FERRAN SARDANS

L'entorn urbà de Manresa és molt més agradable que en el passat. «De fet, la ciutat de fa deu o quinze anys era molt fàcil de millorar, ja que estava molt deixada des del punt de vista dels espais públics», afirma Ariadna Cucurella. Doctora en Geografia i professora de la Fundació Universitària del Bages, va centrar la seva tesi doctoral en la perspectiva de gènere en el disseny i l'ús d'espais públics urbans. Cucurella ressalta que «per dissenyar espais públics urbans s'ha de comptar amb la participació de tot-hom i especialment d'aquells i aquelles que el faran servir i amb el sentit comú –que de vegades és el menys comú– i la lògica propis. Si en un espai els ciutadans no actuen ni hi fan les accions i activitats previstes, això vol dir que no ha estat ben pensat pel que fa al disseny, la forma, l'estructura externa i interna».

En aquesta mateixa línia es manifesta Joan Segon, membre de Quaderns de Taller i de la Comissió pel Rebuig de les Obres Urbanístiques. Segon és molt crític: «Les darreres actuacions urbanístiques a Manresa tenien la pretensió de fer-la singular. Ho han aconseguit, però negativament, amb obres que o bé no connecten amb el sentiment popular, o són cares, o mal gestionades, i en casos innecessàries». Per contra, la regidora d'Urbanisme, Àngels Mas, apunta que «s'ha actuat molt i la intensitat de transformació que ha viscut aquesta ciutat en els darrers deu anys ha estat molt aguda.

D'altra banda, s'ha actuat en llocs on mai abans s'havia intervingut, amb un resultat molt positiu». Per al regidor de la CUP, Adam Majó, no tot ha estat exitós. Majó qualifica l'equip d'urbanisme del consistori de «quadrat i rígid. Em sembla que haurien de fer coses més toves, menys grises i menys dures.

Joan Segon: «A la Manresa dels darrers temps li sobra formigó. També li sobra mobiliari urbà en forma de prismes i cubs de pedra incòmodes, antièrgonòmics i caríssims»

Aquesta mateixa mentalitat la tenen a l'hora de parlar amb els veïns, no són flexibles i la gent se'ls enfada».

Josep Cayuelas, jove professional de l'estudi NCC-Arquitectura, on comparteix projectes amb la seva companya danesa Rikke Nygaard Pedersen i Joan Claret, és dràstic a l'hora de valorar el descontentament de certs sectors ciutadans. «Els manresans hem fet del tema urbanístic un tòpic de moda». Però paral·lelament es pregunta «quants manresans han substituït finestres de fusta per altres de noves del mateix material en nom de l'estètica? Les han canviades per

persianes enrotllables barroeres, de PVC o d'alumini que decoren el Barri Antic fins a la nàusea. La responsabilitat de cura de l'estètica de l'espai comunitari ha de ser compartida». I conclou que «l'urbanisme és una síntesi de totes les voluntats, inclosa malauradament, la de les normatives, dels pressupostos, de les agendes polítiques, etc. Sovint, s'han donat massa mostres d'autosuficiència derivades del menysteniment al ciutadà i als tècnics locals».

Per a Lluís Piqué, que ha liderat la delegació del Bages-Berguedà del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya durant vuit anys, «alguns continuen utilitzant l'arquitectura com a municció, com a eina política, dinàmiques a les quals s'apunten sovint aquells que cerquen un populisme que els porti a assolir certa notorietat. La crítica a l'arquitectura és necessària, però a l'hora de fer les valoracions sobre qualsevol intervenció no es poden obviar les regles de joc que regulen l'exercici de la professió». Així, des de l'Ajuntament s'argumenta que s'entén que en el cas de les places del nucli antic «a banda que serveixen per relacionar la gent, són un marc de diferents activitats: el Correïoc, els mercats i les fires... Per tant, han d'estar lliures i no plenes d'objectes. El que s'ha procurat es situar elements de mobiliari urbà a les vores, de manera que sempre quedi un espai central on les activitats es puguin desenvolupar sense condicionants», adverteix la regidora Àngels Mas.

Excés de ciment?

Joan Segon opina que «a la Manresa dels darrers temps li sobra formigó.

La plaça de la Reforma, l'actuació urbanística més polèmica dels darrers temps. Fotos: C. Claret, N. Closas, F. Rubí i F. Sardans

També li sobra mobiliari urbà en forma de prismes i cubs de pedra incòmodes, antièrgonòmics i caríssims. La Plaça Major mateix és grisa de color i de vida... El gris de la Manresa dels últims anys és encara més conceptual que la grisor pròpia del cromatisme d'aquests elements». Per contra hi ha l'opinió de professionals com Josep Cayuelas que sentència: «No he vist mai tant color a Manresa com ara. No acabo d'entendre aquesta fixació en l'opinió pública». Entrant en una anàlisi més profunda, l'arquitecte explica que «si es parla de gris fent referència als materials, trobo encertada la línia presa d'optar per pedra i formigó grisos a l'espai públic evitant caure en la temptació de convertir-lo en un passeig marítim de mal gust. És una opció estètica que pot perdurar en el temps, llevat d'alguns laboriosos reemplaçaments de paviments de peça petita».

Per a Lluís Piqué, «aquesta expressió obeeix més a un tòpic que al reflex de la realitat, crec que a Manresa hi ha més color que el gris..., i aquest hi és amb la mateixa proporció que en moltes altres ciutats, d'aquí i d'allà, ciutats que moltes vegades lloem quan visitem i que són similars quant a configuració dels seus espais urbans, tant per formes com per

materials utilitzats. Una opinió similar té Àngels Mas, regidora d'Urbanisme: «El concepte de la Manresa grisa és un tòpic com hi ha a moltes altres ciutats. Moltes vegades la grisor comença per un mateix. Veure les coses d'una manera pessimista comença per l'actitud dels mateixos manresans, que tendim a una autocrítica exagerada». A més, defensa que el formigó és el material actual: «En èpoques pretèrites es construïa amb pedra, després va sortir el ferro i ara estem a l'època del formigó». Segons Mas, l'actuació en llocs amb pendent i bonyeguts comporta haver d'aterrossar. «O deixes la muntanya amb els talussos, que mai es vegeten, o bé has d'aterrossar amb murs», conclou.

El ciment, interpreta la geògrafa Ariadna Cucurella, «més que coaccionar, incòmoda. Un dels aspectes que la gent més demana en els espais públics és que hi hagi vegetació. També és cert que, de vegades, en funció d'on estigui situat, per motius ambientals o de manteniment, no és aconsellable. Malgrat tot, actualment molts d'aquests problemes poden resoldre's escollint un tipus de vegetació mediterrània ambientalment menys costosa de mantenir». Josep Cayuelas hi està parcialment d'acord i exposa que a la ciutat «podria haver-hi més arbrat, sobretot on

ja n'hi havia hagut com a la plaça de Valldaura i va patir un lamentable desenllaç... O on no n'hi ha hagut mai, com a les carreteres de Vic i de Cardona o al carrer Barcelona, en clar desavantatge respecte altres vies de major potencial comercial». En aquest sentit, la regidora reconeix que «no s'ha fet un gran parc, però aquests no s'improvisen, no els fas avui i l'endemà ja han arribat a la seva plenitud. Les zones verdes necessiten molts anys, perquè la vegetació és una cosa que al principi és molt feble i s'ha de deixar créixer».

Posar-hi verd

Sobre aquesta teòrica necessitat de posar verd per contrarestar l'impacte del ciment, Lluís Piqué també pensa que «moltes vegades el gris és el que es desprèn de l'actitud que tenim els manresans envers el que és nostre, davant dels reptes de la transformació». Un parer molt similar al de Josep Cayuelas, que esgrimeix que «val la pena deixar clar que el formigó no és un material constructiu ni bo ni dolent en ell mateix, evidentment dependrà de com s'utilitzi i en funció de la seva relació amb l'entorn proper. Amb el formigó s'aconsegueixen resultats constructius i estructurals boníssims a un preu i

terminis raonables». Sobre l'excés de formigó, el mateix Cayuelas, confessa que li molesta més «l'ús que se n'ha fet en transicions entre natura i ciutat a Can Font o als Panyos, amb solucions maldestres que impedeixen l'èxit del propòsit inicial, afavorint la relació entre un i altre costats. Opino que prop de la natura s'hi ha d'intervenir amb més gracilitat».

Segons Lluís Piqué, «bona part dels exemples on s'ha aplicat el formigó a la nostra ciutat responen a espais en desnivell, on els murs de formigó són una correcta resposta per garantir-ne l'estabilitat». I defensa l'ús del formigó armat, ja que «és el material del nostre temps. Jo crec que no s'ha excedit i que el material és l'adequat. El que si s'ha donat i en un espai relativament curt de temps, és un gran nombre d'obres que necessitaven aquest material per a ser resoltes». Àngels Mas, al seu torn, assenyala que «si un contempla la Cova veurà que hi ha uns murs impressionants d'alçada i dimensió. O els mateixos murs

del parc de la Seu, però aquests ningú els veu, perquè la gent creu que per ser de pedra són més nobles. Però ara estem en una altra època, amb uns altres condicionants de seguretat i normatives, i tot això influeix perquè s'hagi d'aplicar un altre sistema constructiu».

Per la seva part, i parlant de les intervencions en les places del centre històric, Majó relata que «quan n'agafen una, la netegen tota sencera per fer-la nova, en comptes de deixar-hi alguns elements que han agafat identitat històricament, aquests mai no es respecten. A la plaça de Gispert hi havia una farola i la van fer fora. A la plaça de Valldaura hi havia un banc, a la plaça del Carme hi havia una font i una escala de pedra i també, fora».

Marca de ciutat

Queden clars els desacords essencialment estètics en les intervencions urbanístiques recents, però, per damunt de tot, aquestes tenen l'objectiu d'harmonitzar les zones d'acord amb «l'ordre establert en un Pla General. Són projectes vehiculats. Són projectes en espais d'un abast més reduït en el quals intervenen molts

menys agents econòmics i socials». Per a la geògrafa Ariadna Cucurella, és en aquestes zones on es procura millorar l'agradabilitat del municipi. En aquesta línia, «es projecten espais públics de disseny, tipus parc de Vila Closes; que pretenen ser diferents i donar una identitat a la ciutat». Seguint aquesta idea de plantejament general de model de ciutat, l'arquitecte Josep Cayuelas valora la valentia municipal en els darrers anys «per agafar autèntics reptes de ciutat i apostar per un estil amb segell propi que ajuda a veure un espai públic amb un llenguatge reconeixible. Especialment muralles endins, un treball curós i intens».

Piqué també parla de reptes entomats des de la regidoria d'Urbanisme i redundants en el referent popular de la grisor, opina que cal valorar «en funció de les necessitats que hi havia si el formigó és el material amb el qual s'hi podia donar millor resposta». Tot i que, com Piqué, Josep Cayuelas es mostra funcionalment d'acord amb les solucions aplicades al Barri Antic, matisa que, de vegades, la valentia aplicada en algunes intervencions del centre ha aca-

La nova plaça Montserrat, que relliga la zona del Conservatori de Música amb els nous jutjats i la façana sud

bat esdevenint «una temeritat. Es fa un urbanisme d'autor, en el qual l'estil és tan fort i ric en ell mateix que s'ignoren altres opcions potser millors i es desatenen algunes de les funcions que un espai hauria de satisfer, caient en l'arrogància». Com a aspectes negatius, Piqué destaca «la pressió immobiliària que s'ha viscut sobre alguns indrets de la ciutat, per part d'alguns agents no qualificats, que no han respectat les regles de joc, que només han pretès especular i no han aportat res a la revitalització».

Fruit dels seus treballs a Dinamarca i les seves estades en el país d'origen de la seva companyia i sòcia, Cayuelas destaca que, urbanísticament, al nord d'Europa «és molt valorat el model barceloní, especialment les intervencions a les places de Gràcia, per la modernitat de l'estil amb especial atenció a l'escala humana, autèntica preocupació del disseny escandinau, resolta excel·lentment als espais interiors. Allà, fins al moment, hi ha una certa pau entre tradició, noblesa de materials, i progrés i conceptualització de l'obra realitzada. Aquí, a vegades encara sembla que tot hagi d'acabar a la foguera per Sant Joan i just l'endemà tornar a començar, i reinventar-ho tot. Victimes de les modes». La combinació entre elements clàssics i de la modernitat és la que, pensa Ariadna Cucurella, es detecta «en alguns punts de la ciutat on es recuperen elements de tota la vida com una zona de gronxadors, una mica de verd i uns bancs per seure normals on pots repenjar l'esquena i els peus et toquen a terra». I afegeix que no està en contra de l'urbanisme de disseny. «Més aviat estic en contra dels espais sense lògica ni sentit comú on els tècnics de vegades no hi posen els peus ni arriben a asseure's en bancs tan sofisticats».

Seguint amb aquest debat entre l'estètica i els usos reals dels elements ar-

**Àngels Mas:
«La Reforma té moltes coses qüestionables, sobretot la durada de les obres, però com a intervenció és molt bona. El projecte no era fàcil i l'empresa concessionària no l'ha portat amb rigor»**

quitectònics, Piqué recorda que «fa uns dies llegia unes declaracions de Sergi Pàmies que deien que si Picasso hagués cedit a les crítiques quan va inaugurar el cubisme, s'hauria quedat en la seva etapa blava i avui no seria Picasso». Josep Ramon Mora, exregidor de l'Ajuntament i veí de la plaça de la Reforma, declara que té «la impressió que amb aquesta obra pot passar com en moltes d'altres, que a l'inici són objecte de molta crítica però amb el pas del temps es valoren positivament». Pere Santamaria, arquitecte i professor de l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona, creu que «històricament, Manresa ha estat una ciutat amb pocs canvis urbanístics. A l'última dècada s'ha començat un procés de transformació. El nucli antic estava abandonat i en estat ruïnós i s'està produint una revitalització important a partir de la rehabilitació d'edificis i espais urbans, que ha propiciat que la gent trobés la zona més atractiva a l'hora de muntar diferents negocis».

La Reforma, un cas sonat

L'any 2000 l'Ajuntament va proposar la creació d'un pàrquing i la reconstrucció del parc de la plaça de la Reforma. Les obres havien de durar un any i mig i han acabat aquest gener, tot i que encara estan en construcció les escales que han d'arribar fins a la Seu. Joan Segon afirma que aquest projecte encarna el «desgavell urbanístic més gros de tots». I hi aboca les dades: «S'han gastat 14 milions d'euros en formigó que han destrossat tot el puig Cardener i que mai ningú ens en rescabalarà. A més una obra tant mal gestionada en el temps i els diners hauria d'haver fet tallar molts colls, de responsables que actuen amb una impunitat vergonyosa». I aprofita per reivindicar que «superar un pressupost d'aquesta magnitud (quasi un 40%) en una empresa privada on hi ha responsables de debò, seria inconcebible. Amb els diners de tots, això passa sovint i no es demanen responsabilitats a ningú». En canvi, Josep Ramon Mora assenyala que «s'ha fet una operació que Manresa necessitava, perquè aquesta era una zona molt degradada, poc agradable, poc viscuda, molt decadent; en canvi, ara ha recuperat una certa dignitat. Ara és una plaça molt més viscuda, mentre que abans la gent que venia de la Renfe evitava la plaça, pujava per qualsevol de les dues voreres que hi havia, perquè la Reforma generava cert rebuig».

En contraposició a Mora, Adam Majó assenyala que «el resultat de la plaça és molt decebedor. La gent no s'hi està, no li agrada. Només s'utilitza per passar de la Renfe cap al centre. No és una plaça acollidora ni agradable. No crec que quan s'acabi s'utilitzin més les escales per pujar a la Seu, crec que la gent continuarà pujant per darrere». Per a l'històric dirigent ecosocialista, però, la plaça «està contaminada pel procés de construcció, que ha estat lent, conflictiu, ple

el tema del mes

d'incidències, de mala gestió, de poca transparència en el finançament i l'economia. Si separem aquests aspectes dels purament urbanístics i ho valorem globalment, amb la transformació de la façana sud de Manresa, l'obertura de la ciutat cap al riu i ho lliguem amb el que s'està fent al turó de la Seu, amb la reforma de l'Alfons XII, la plaça Montserrat i la passarel·la de Sant Marc és una obra molt positiva».

En opinió de Josep Cayuelas la tensió i l'allargament del procés fan que *«tot es posi al mateix sac. Les tensions entre l'Ajuntament, els Amics de la Seu i l'empresa constructora no haurien d'influir en la valoració de l'espai projectat i resultant de la intervenció. Sense perspectiva i ordre no passarem de la caricatura sense fer una bona anàlisi»*. I, parlant del plantejament inicial del projecte, el jove arquitecte destaca que aquest *«era un exercici complex que havia d'aconseguir la realització d'un aparcament, una plaça i uns accessos fins a la Seu i connexió i recuperació amb l'itinerari del camí dels Corralers. Tot això ocupa un espai, i té un impacte. Es pot treballar per minimitzar-lo, però tot no es pot tenir»*. Per a Cayuelas, l'encallament del procés i les queixes deriven de *«poc control de certs aspectes del projecte que semblen haver aparegut per sorpresa (per exemple, l'alçada i posició dels nuclis d'ascensors o bé zona de jocs infantils no accessible per rampa)»*.

La regidora d'Urbanisme confessa que *«la Reforma té moltes coses qüestionables, sobretot la durada de les obres, però com a intervenció és molt bona. La ciutat tenia des de feia cent anys l'assignatura pendent de com formalitzar aquesta obra»*. A més, defensa que és una actuació *«tècnicament complicada»*. S'hi ha ajuntat el fet que no ha portat directament el control de l'obra, ja que no és una actuació municipal en què l'Ajuntament

redacta el projecte, l'encarrega i l'executa. *«És una obra que en el seu moment es va veure que la ciutat no podia assumir perquè era de massa envergadura i llavors es va buscar una empresa que fes la inversió a canvi de beneficis en diferit a través d'aparcaments en zona blava i pàrquing. El projecte no era fàcil i l'empresa concessionària no l'ha portat amb rigor»*. Mas admet que el procés no ha estat *«un exemple de celeritat. Ha tingut molts problemes, dels quals tots som en part responsables: uns perquè no hem incidit prou i els altres perquè no hi han posat tots els mitjans»*. Mora arrodoneix la idea dient que *«en conjunt, tot aquest sector ha guanyat força, tot i que ha estat lamentable que s'hagi trigat tant de temps i s'hagin viscut tantes incidències»*.

Rebuig veïnal

Lídia Virumbrales i el seu marit són els propietaris del bar Caracas que hi ha la plaça de la Reforma. La Lídia explica que *«tot el veïnat està enfadat pel temps que han durat les obres, per la pols, la brutícia i el soroll que han causat. Per això vam participar en la recollida de firmes»*. A banda del malestar com a veïns assegua-

ra que han patit *«a casa i a la feina»* les molèsties de les obres. *«Hem tingut molts problemes econòmics al bar per culpa de les reformes. Vam tenir durant un any tres piconadores al costat del bar; tremolava la barra i tot!»,* es queixa la Lídia. *«L'Ajuntament ens ha arruïnat la vida. Vaig anar a demanar ajuda personalment per si podien fer-se càrrec d'algunes despeses econòmiques. Me'n vaig refiar i en comptes d'ajuda vaig rebre una carta d'embargament. Tota una vida treballant al bar i ara que ens queden pocs anys per jubilar-nos ens hem quedat sense estalvis i amb deutes pendents»*. La Lídia assegura que es va adreçar al Síndic de Greuges. *«Em van demanar fotografies de les obres, tots els papers necessaris i m'han donat la raó»*.

Vanessa González, veïna del carrer Alfons XII, està molesta perquè *«els veïns hem de pagar aparcament i abans hi havia places lliures»*. Creu que *«l'únic tros que se salva és el de les rajoles de color crema, que no desentonen amb el color de la Seu»*. Carme Corrius, veïna de la plaça d'en Creus, assegura que van patir moltes molèsties per les obres. Ha detectat molta descoordinació entre els diferents agents responsables del projecte. *«Si hagués de posar una nota a les obres del 0 al 10, tindrien un 0»*, proclama Corrius. Com la resta de veïnat, es queixa de les piconadores perquè *«feien molt soroll. Deien que costava foradar. A mi em feia gràcia perquè si van venir professionals abans a estudiar-ho ja sabien que en aquest terra costaria»*. Diu que *«a alguns veïns els va molestar molt que traguessin els arbres»* però creu que *«amb la plaça d'abans no hi havia tanta gent passejant i ara si que n'hi veig»*. La Carme explica que l'empresa que s'encarregava de les obres (EYSSA) *«va llogar un pis al replà de davant de casa. Hi havia els arquitectes i com que rebien molta correspondència i els treballadors entraven i*

Pere Santamaria, arquitecte: «El parc Vila Closes és una aposta potent i arriscada i, segurament, caldria que haguessin passat uns anys per tal de copsar l'efecte que l'arquitecte pretenia»

La plaça de Gispert i la plaça del Carme, un altre dels espais que s'ha remodelat recentment

sortien, es van carregar el pany de la primera porta que hi ha per entrar a l'escala de l'edifici, suposo que per estalviar-se temps. El pany encara està espatllat». I continua: «no ho vaig entendre gaire però em va semblar que feien una sortida nocturna. De la nit al dia van buidar el pis, van carregar un camió i van marxar».

Ariadna Cucurella no sap en què s'ha inspirat el projecte de la Reforma: «No entenc aquesta intervenció per molts motius. Un, i per mi el principal, és que veníem d'on veníem i, per tant, coneixent el tipus d'espai que hi havia abans —una plaça bastant degradada, però verda— ara s'ha optat per un model que a l'hivern és gris, però a l'estiu fa caure de cul». Florència Francitorra, veïna de la plaça de la Reforma, en canvi, apunta que «al començament l'impacte visual va ser bestial perquè els que havíem crescut al barri estàvem acostumats als arbres que hi havia. La part sentimental pesa molt, i quan es va veure que arrencaven els arbres semblava que l'arrencuessin una part del barri». Afegeix que «ara es comença a valorar la part humana de la

plaça, perquè ara molta gent que mai no havia vingut a la Reforma hi ve; és una plaça molt més viscuda». Tot i així, Ariadna Cucurella introdueix un segon aspecte eminentment pragmàtic sobre els usos de l'espai: «Vivim prop del Mediterrani i això vol dir que a l'estiu poca gent aguanta un sol de justícia. En aquesta plaça, o més aviat aquest sostre de pàrquing, la solana serà insuportable. Algú serà capaç d'anar-hi i asseure's en aquest espai?». Àngels Mas, en aquest cas, també reconeix que «la gent pot trobar a faltar parterres de gespa, cosa amb la qual també podria estar d'acord. Això ve d'una altra concepció de l'espai públic: és molt car de mantenir. S'ha de dissenyar de la manera més fàcil de mantenir possible».

Obres eternes

Per a Adam Majó, cap de llista de la CUP a Manresa, «és evident que no s'ha fet prou bé. Pensem que les premisses, el projecte inicial, ja no era l'encertat. Recorda que «és un projecte que va aprovar l'equip de Govern amb el suport de PP i CiU. Nosaltres en aquell moment

estàvem fora de l'Ajuntament però ja ho vam criticar perquè ens semblava que era un error fer un pàrquing soterrat en un lloc on hi ha molta pedra», assenyala. «El plec el va aprovar tothom i tots els grups municipals van dir que estava molt bé. A banda de la durada, tota la resta estava pactat i aprovat. A més, a part de donar-hi suport, cal recordar que en el seu moment es va lloar», ratifica Mas. Aquesta opinió, òbviament, no convenç Adam Majó, que té claríssim que «fer un aparcament allà era molt costós i encara ho ha estat molt més, no només en termes econòmics sinó també pel malestar i les molèsties que ha creat entre la gent», assenyala. Tot plegat, agrega «per tenir un aparcament a la plaça de la Reforma que està infrutilitzat. No soluciona res i no s'utilitza».

La geògrafa Ariadna Cucurella insisteix en la idea que, com en el cas del parc Vila Closes, «un disseny poc convencional pot provocar un rebuig inicial per part de la ciutadania. Aquesta poca acceptació s'explica perquè als humans ens costa acostumar-nos a un paisatge diferent del

Parc Vila Closes

el tema del mes

que estàvem acostumats. Si aquest és el cas, només fa falta més temps per acceptar-lo i per tant, sentir-nos-hi identificats». Tot i no haver participat de tots els processos de que s'han donat a l'hora de configurar l'espai, Lluís Piqué creu que «a tots encara ens queda camí per fer a l'hora de fer més efectiu l'exercici de la participació, per una banda és fonamental explicar amb claredat la transformació de qualsevol indret, i més encara explicar el paper que juga aquest en l'estratègia global de la ciutat». I acaba dient que és ara, al final del procés, quan tots «podem començar a sospesar el que se'ns ofereix, podem començar a interioritzar la nova realitat, a valorar les respostes funcionals i les visuals respecte a l'entorn que l'espai ens proporciona».

Pere Santamaria, arquitecte i professor, és del parer que «la plaça de la Reforma és un projecte complicat de resoldre per la seva topografia i la connexió amb la Seu. Segurament, amb més vegetació, la imatge del conjunt seria menys dura i més agradable». L'arquitecte coincideix amb la resta de professionals del ram en la idea que «la durada de les obres ha devaluat en excés la valoració de l'obra. Una obra no pot durar el que està durant la plaça de la Reforma». I creu que «un cop s'acabin del tot les obres, serà difícil que la ciutat opini en sentit positiu d'una obra amb tan mal inici». Piqué també considera que «si l'obra s'hagués executat en el termini raonable no hauria donat peu a tanta controvèrsia. La proposta s'ha vist embolcallada per dinàmiques que no han afavorit una lectura sincera de la seva formalització». Àngels Mas justifica aquest allargament del procés assegurant que «durant l'obra s'ha anat amenaçant amb les clàusules de sanció però fins que l'obra no ha estat acabada no ha estat possible aplicar-les. Només atribueixo a EYSSA l'error d'haver confiat en una direcció tècnica escassament capacitada per tirar endavant aquesta actuació».

Quant al projecte de la Reforma, Adam Majó, sentència que «estava mal plantejat, ha estat molt costós i ha generat molt enrenou. A més, el resultat no satisfà gairebé a ningú». I ho argumenta dient que «la relació entre beneficis i costos d'aquest aparcament no era raonable. La concessionària ha fet això a canvi de la concessió, de la grua i la zona blava. Són molts diners que Manresa deixa de recap-

tar. No són diners comptables perquè l'ajuntament no els té, però els deixa de rebre. A més, s'hi han hagut d'afegir diners, una milió o dos d'euros, encara no està clar».

Parc Vila Closes

El juliol del 2010 l'Ajuntament de Manresa va donar per acabades les obres del parc Vila Closes, un projecte nascut l'any 2006. El resultat segueix la línia del parc de la Bonavista, semblança que va desagradar al veïnat. De la insatisfacció ciutadana se'n va crear, aproximadament fa un any, una Comissió que va recollir 1.456 firmes en contra del resultat del Parc i en contra d'altres projectes urbanístics com la plaça de la Reforma, les gàbies de la Bonavista, la passarel·la de Sant Ignasi, el Casal de les Escodines, el mur de Can Font i els bancs de pedra grisa. Les persones que van firmar es mostren en desacord amb la nova imatge

**Adam Majó (CUP):
«El resultat de la
plaça de la Reforma
és molt decebedor.
La gent no s'hi està,
no li agrada. Només
s'utilitza per passar
de la Renfe cap
al centre. No és
acollidora ni
agradable»**

que s'ha volgut donar a la ciutat en els darrers anys. Segons Àngels Mas, «el parc Vila Closes s'inspira en els jardins tradicionals, en els quals no es confiava només en la vegetació sinó que també s'hi introduïen elements arquitectònics com pèrgoles i umbracles, i l'esperit del parc era aquest». I conclou que moltes persones valoren «els jardins romàntics cent anys després d'haver-se construït i cuidat. Realment els elements han perdut pes enfront la vegetació, perquè ha tingut molts anys per anar-se fent esplendorosa. I al Vila Closes el que no se li ha deixat és temps, ja s'ha valorat».

Quaderns de Taller és un col·lectiu artístic del qual gran majoria de les persones que el formen es van mostrar en desacord en les diverses modificacions urbanístiques des dels seus inicis, defensant que «s'han volgut crear icones com a model d'identificació cultural amb un resultat negatiu». Joan Segon, membre de Quaderns de Taller i de la comissió pel rebuig de les obres urbanístiques, creu que «les darreres actuacions urbanístiques a Manresa tenien la pretensió de fer-la singular i ho han aconseguit però de forma negativa» i continua, «el parc de la Bonavista no ha deixat mai de ser un Guantánamo per més diners que s'hagin gastat en jardineria. A la vista d'aquests resultats, repetir i ampliar l'experiment en el parc Vila Closes, és gairebé una provocació».

Contrarestant a Segon, Àngels Mas matisa que respecte al parc «l'objectiu quan es va plantejar el concurs no era omplir un espai que ja de per si és bonic gràcies a les edificacions que l'envolten, sinó que volíem plantejar un espai per ser una plaça representativa, que pogués acollir tota mena d'actes». Elisa Romagosa, veïna del carrer Pintor Basiana, expressa el seu rebuig a l'espai: «La idea del parc era buscar ombra. A qui se li acut pensar que unes infraestructures de ferro gegants, que han costat molts diners, són la solució perquè hi hagi ombra? Un parc semblant el van fer a la Bonavista i les herbes ja estan mortes. Potser l'heura cobrirà les infraestructures petites, però fins ara la gent s'hi enfila i un dia es matarà algú». Adam Majó abona aquesta idea dient que «si de la Bonavista no ha agradat, haguessin pogut pensar que el parc Vila Closes tampoc. Tot i així, abans teníem un solar i ara tenim un parc. També s'ha de valorar que hem millorat».

Maleïdes gàbies

L'Elisa també és queixa que «hi ha poc verd i un mini estany molt petit on s'acumula molta merda, escombraries i mosquits, no té cap lògica posar un estany tancat on no hi corre l'aigua». Tot i que aquesta visió, per a Ariadna Cucurella, «essencialment falta que passi el temps i que tot allò que ha de ser verd s'hi torni i la vegetació hagi crescut. Quan això passi el paisatge que veurem serà molt diferent i resultarà més agrada-

EL RACÓ DEL MOBLE USAT
34 ANYS D'EXPERIÈNCIA EN LA COMPRA I VENDA DE MOBLES

Ptge. Ferrer, 22-24-26 08240 MANRESA Tel./Fax 93 873 94 72 elracodelmobleusat@yahoo.es

Elements comuns del nou mobiliari urbà

Formes geomètriques emprades com a pilones delimitadores de l'espai o bancs. Imatge de la Plaça Gispert.

Faroles de metall oxidat en angle recte. Utilitzades, entre altres, al carrer d'Alfons XII i de la Mel.

Model de farola corbada molt utilitzat, aplicat a les places de Vallldaura, del Carme, de Montserrat i a la Reforma.

Bancs individuals de disseny que combinen el metall oxidat amb aplicacions de fusta. Imatge de la Plaça del Carme.

ble. El rebuig veïnal es genera perquè moltes persones no estan avesades a aquesta particular tipologia d'espais públics que en altres llocs ha fet fortuna. En tot cas, també és cert que algunes formes estructurals i de disseny no en faciliten l'ús», apunta.

Àngels Mas ho exemplifica parlant del parc de l'Agulla. «És un cas paradigmàtic. Ara a tots ens sembla molt bé i el trobem molt bonic, però quan es va construir tothom que hi anava el criticava. I això és perquè són espais que necessiten temps per anar-se fent, creixent i assolint tot el seu esplendor». Josep Cayuelas, des del punt de vista estrictament professional, assegura que «hi ha un molt bon treball amb la geometria, el color i la textura del formigó; serveix tant per a un banc com de suport per a les hores». Veí de la zona, l'arquitecte Cayuelas té claríssim que «les estructures metàl·liques han esdevingut l'epicentre de la polèmica. I criticant-les es critiquen actituds presents i passades, dels tècnics i dels polítics. Així costa superar la caricatura per aprofundir en l'anàlisi».

Per acabar d'enfrontar l'opinió pública, continua relatant Cayuelas, el parc es va inaugurar amb l'ambicióslògan del «pulmó verd de Manresa». Per a ell, «una gran mostra o bé d'ignorància o bé de cinisme, o la combinació de les dues. Des de la plaça mateixa es veuen els horts de l'altra banda del carrer Miquel Martí i Pol, que van intercanviant Co2 per O2 mentre la gespa intenta créixer entre llambordes del parc». Des del punt de vista tècnic, pensa que seria l'hora de preguntar-se si «no s'està sobredissenyant l'espai públic. Els elements dissenyats tenen qualitats, però potser hi ha massa densitat, i una proporció d'espai domesticat per la construcció molt superior a

l'espai lliure, fent-lo més plaça que no pas parc». Per a Pere Santamaria, «El parc Vila Closes és una aposta potent i arriscada i, segurament, caldria que haguessin passat uns anys per tal de copsar l'efecte que l'arquitecte pretenia». Piqué és veí de la plaça de Catalunya i fa un balanç positiu de la transformació que ha patit l'indret i assenyala que «a vegades crec que hi han opinions que pretenen prendre a l'arquitectura el temps necessari perquè aquest pugui desenvolupar en tots els seus aspectes i en paral·lel ser viscuts i interioritzats».

La nova façana Sud

Pere Santamaria va rebre el 2009 el Premi Torsanlorenzo en la categoria de disseny de paisatge en la transformació del territori, pel resultat del camí dels Corralis. Aquest, segons, l'arquitecte «aporta una descoberta de la façana sud de la ciutat, oblidada i poc coneguda pels manresans. Possibilita la connexió de la Reforma i les Escodines amb pocs desnivells, un recorregut natural molt plaent per la passejada i vistes immillorables». Per a Santamaria, «actuar en una zona amb tanta història i tan degradada fins aleshores, motiva especialment i aporta una gran satisfacció veure un resultat final tan agraït. D'altra banda, el fet que el projecte hagi rebut el reconeixement internacional, amb alguns premis d'arquitectura i paisatge, fa que Manresa s'hagi donat a conèixer en diferents indrets i publicacions», conclou l'arquitecte manresà.

Lluís Piqué també valora molt positivament les actuacions a la façana sud conjuntament amb «importantes accions en el Barri Antic i a les Escodines, que els estan portant a la revitalització del seu teixit». Tot i que no està gens

d'acord amb la configuració final de la plaça de la Reforma, Adam Majó pensa que «el que s'ha arreglat molt bé és el tros del camí dels Corralis. El conjunt del Puig Cardener sí que ha guanyat, i el camí dels Corralis ha agradat més que la plaça en si». Per últim, el premiat Pere Santamaria assegura, com a aspecte general, que «sovint, els espais verds amb enjardinat i vegetació ofereixen una imatge molt més atraient i esplendorosa amb el temps, per no dir amb els anys, difícil d'imaginar d'entrada». Santamaria considera que «Manresa és una ciutat amb espais verds, però poc accessibles. Puigterrà és un gran parc, però amb moltes dificultats d'accessibilitat que ha fet que els manresans no ens el fèssim nostre. L'Agulla és un lloc amb un important atractiu, però allunyat del centre urbà; o la zona del Puigberenguer, amb molt potencial com a pulmó verd, però encara no executat». ■

CLÍNICA DENTAL
SAGRADA FAMÍLIA

- Odontologia general
- Implants
- Estètica dental
- Ortodòncia
- Odontopediatria

Dra. Rosa Guixé Xandri
Col·legiat 2.196

Tel. 93 877 19 91
SANT CRISTÓFOL 48 1er MANRESA
www.dentalsagradafamilia.com